

Original Article

Level and Attitude of Faculty Members of Hamadan University of Medical Sciences Toward Cultural Duties in Line with Spiritual Health

Mansour Heydari¹ , Davood Khoshbavar^{2,*}

¹ Department of Islamic Studies, Faculty of Medicine, Hamedan University of Medical Sciences, Hamedan, Iran

² Department of Islamic Education, Farhangian University, Tehran, Iran

Abstract

Article history:

Received: 01 October 2022

Revised: 12 October 2022

Accepted: 01 October 2022

ePublished: 29 June 2023

***Corresponding author:** Davood Khoshbavar, Department of Islamic Education, Farhangian University, Tehran, Iran

Email: D.basirat@cfu.ac.ir

Background and Objective: University professors are important influencers of the academic society; therefore, they perform a key role in students' search for identity. The cultural and educational mission of professors is very important in their cultural approach and spiritual health; accordingly, a precise understanding of the existing cultural situation of every university and an explanation of religious and Islamic-Iranian duties of effective university people, especially professors, who, according to the Supreme Leader, are pioneers and commanders of soft war, is effective in tackling the problems in the university society.

Materials and Methods: The survey was conducted using questionnaires and self-reports. The statistical population were 435 faculty members of Hamadan University of Medical Sciences who were teaching in 2016-2017. Of these, 110 cases participated in the research. The participants were selected via stratified random sampling.

Results: The majority of participants were members of the medical faculty, while the minority came from the rehabilitation faculty. Moreover, most faculty members were male. In terms of marital status, most faculty members were married, and their mean age was 39.66 ± 8.78 years.

Conclusion: The results pointed out that their knowledge and attitude of faculty members were significantly correlated with the educational group (clinical and basic). On the other hand, the knowledge and attitude of faculty members showed no significant relationship with their gender, age, and marital status.

Keywords: Awareness, Attitude, Faculty members, Hamedan, Spiritual health, University of medical sciences

Please cite this article as follows: Heydari M, Khoshbavar D. Level and Attitude of Faculty Members of Hamadan University of Medical Sciences Toward Cultural Duties in Line with Spiritual Health. *J Religions & Health*. 2023; 1(2): 59-67. DOI: 10.32592/jorh.1.2.59

میزان آگاهی و نگرش اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به وظایف فرهنگی در راستای سلامت معنوی

منصور حیدری^۱ ، داود خوش باور^۲

^۱ گروه معارف اسلامی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران
^۲ گروه آموزش معارف اسلامی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

چکیده

سابقه و هدف: اساتید دانشگاه‌ها از افراد تأثیرگذار در جامعه دانشگاهی هستند. لذا نقش استاد که نوعی اقتدار و جذابیت برای دانشجوی در جست‌وجوی هویت دارد، بسیار کلیدی است. رسالت فرهنگی و تربیتی استاد، اهمیت بسزایی در رویکرد فرهنگی در راستای سلامت معنوی دانشجویان دارد. بنابراین، شناخت دقیق وضعیت موجود فرهنگی هر دانشگاه و تبیین وظایف دینی و اسلامی-ایرانی افراد مؤثر دانشگاهی، به‌ویژه اساتید در رفع آسیب‌ها و ناهنجاری‌های جامعه دانشگاهی راهگشا و مؤثر است. به فرموده مقام معظم رهبری (دامه برکاته)، اساتید دانشگاهی به‌عنوان پیشگامان و فرماندهان جنگ نرم هستند.

مواد و روش‌ها: روش تحقیق در این مطالعه، پیمایشی به‌وسیله پرسش‌نامه کتبی و خودگزارش‌دهی بوده است. حجم جامعه آماری، ۴۳۵ نفر از اساتید عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان بودند که در سال ۱۳۹۵-۹۶ مشغول به تدریس بودند. از این تعداد، ۱۱۰ نفر در تحقیق شرکت کردند. نمونه‌گیری به صورت تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم طبقه انجام شد.

یافته‌ها: با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از ۱۱۰ نفر استاد شرکت‌کننده در طرح، بیشتر افراد عضو هیئت علمی دانشکده پزشکی بودند. کمترین تعداد مربوط به دانشکده توانبخشی بود. همچنین بیشتر افراد عضو هیئت علمی، مرد و بقیه اعضای هیئت علمی زن بودند. بیشتر اعضای هیئت علمی متأهل بودند و میانگین سنی آنان ۳۹/۶۶±۸/۷۸ سال بود.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان می‌دهد بین آگاهی و نگرش اعضای هیئت علمی هر دانشکده و گروه آموزشی (بالینی و پایه)، ارتباط معناداری وجود دارد، ولی بین آگاهی و نگرش اعضای هیئت علمی و جنسیت، سن و وضعیت تأهل آنان ارتباط معناداری وجود ندارد.

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۷/۰۹
تاریخ ویرایش مقاله: ۱۴۰۱/۰۷/۲۰
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۷/۰۹
تاریخ انتشار مقاله: ۱۴۰۲/۰۴/۰۸

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی همدان محفوظ است.

* نویسنده مسئول: داود خوش باور، گروه آموزش معارف اسلامی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

ایمیل: D.basirat@cfu.ac.ir

واژگان کلیدی: اعضای هیئت علمی، آگاهی، دانشگاه علوم پزشکی، سلامت معنوی، نگرش، همدان

استناد: حیدری، منصور؛ خوش باور، داود. میزان آگاهی و نگرش اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به وظایف فرهنگی در راستای سلامت معنوی. مجله بین رشته ای دین و سلامت ابن سینا، بهار و تابستان ۱۴۰۲؛ ۱(۲): ۶۷-۵۹.

مقدمه

متفکران و روشنفکران کشور، با بهره‌برداری از مجموعه توانمندی‌ها و ظرفیت‌های فرهنگی آنان برای برنامه‌ریزی و مدیریت فرهنگی جامعه دانشگاهی و جلوگیری از تهاجم و ناتوی فرهنگی غرب و شرق و به تعبیر مقام معظم رهبری (دامه برکاته)، نفوذ فرهنگی که توسط رسانه‌های جهانی و با کمک فناوری‌های جدید از جمله شبکه‌های ماهواره‌ای و شبکه‌های اجتماعی، با اشاعه فرهنگ

با توجه به شأن ویژه اساتید در تولید اندیشه، تعلیم و تربیت، رهبری حرکت‌دار دینی و فرهنگی، تمرکز بخشی از نخبگان فکری و فرهنگی در دانشگاه و جایگاه جامعه دانشگاهیان، به‌ویژه اساتید در تحولات فرهنگی و اجتماعی کشور که نقش مهمی در ظهور و بروز گرایش‌ها و دیدگاه‌های فرهنگی در دانشگاه و تسری آن به جامعه دارند، بر آن شدیم تا با جلب مشارکت همه اساتید به‌عنوان

که در سال ۱۳۹۵-۹۶ مشغول به تدریس بودند. نمونه‌گیری به صورت تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم طبقه انجام شد. روش نمونه‌گیری به صورت طبقه‌بندی متناسب با اندازه تصادفی شده، به این صورت که با توجه به سهم هر دانشکده، نمونه مناسب با آن دانشکده مشخص و انتخاب می‌شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسش‌نامه بود.

با توجه به مطالعه‌های قبلی، پژوهشگران پرسش‌نامه‌ای را طراحی کردند. سپس، به منظور سنجش روایی، آن پرسش‌نامه در اختیار چند نفر از اساتید دانشگاه گذاشته و نظر آن‌ها در متن پرسش‌نامه اعمال شد. همکاران اجرایی طرح، ابتدا با وجوه نظری و عملی طرح و اهداف پژوهش آشنا شدند و درباره نحوه گردآوری اطلاعات و حضور در دانشکده‌ها، کلاس‌ها و ارتباط با اساتید توسط مجریان طرح آموزش دیدند. پس از توجیه اساتید درباره تحقیق، پرسش‌نامه‌ها توسط همکاران اجرایی طرح بین افراد توزیع و به صورت خودگزارش‌دهی، طی ۱۵ تا ۲۰ دقیقه تکمیل و جمع‌آوری شد.

در پایان، داده‌ها وارد نرم‌افزار SPSS شد. با استفاده از آزمون‌های توصیفی فراوانی و فراوانی نسبی برای داده‌های کیفی و میانگین و انحراف معیار برای داده‌های کمی و آزمون‌های تحلیلی کای دو، تی و تحلیل واریانس، داده‌های به‌دست‌آمده تجزیه و تحلیل شدند. در نهایت، برای کنترل عامل مخدوش‌کنندگی، متغیرها با سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ وارد رگرسیون لجستیک شدند.

قبل از انجام مصاحبه، آزمودنی‌ها در زمینه چگونگی انجام طرح و محرمانه بودن اطلاعات و همچنین هدف از انجام این طرح توجیه شدند و در صورت تمایل به شرکت در مطالعه، از آن‌ها رضایت آگاهانه گرفته شد. مصاحبه با شرکت‌کنندگان بر اساس توافق با محققان، در محیطی انجام شد که شرکت‌کنندگان برای پاسخ‌دهی احساس راحتی داشتند.

گرفتن رضایت‌نامه کتبی آگاهانه از شرکت‌کنندگان با تأکید بر هدف از انجام مطالعه، نحوه همکاری افراد با تیم تحقیق، نقش پژوهشگر، اطمینان درباره عدم استفاده ابزاری از اطلاعات مصاحبه‌شوندگان، آزاد بودن شرکت‌کنندگان برای کناره‌گیری از پژوهش در زمان دلخواه و در اختیار گذاشتن نتایج مطالعه هر شرکت‌کننده به خودش در صورت درخواست، لحاظ شد. همچنین، حفظ محرمانه ماندن اطلاعات از جمله نام و مشخصات افراد مدنظر قرار گرفت. هماهنگی با مسئولان مربوطه نیز در این پژوهش انجام شد.

نتایج

بر اساس یافته‌ها و با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از بررسی ۱۱۰ استاد شرکت‌کننده در طرح، بیشتر افراد عضو هیئت‌علمی دانشکده پزشکی با فراوانی ۴۱ نفر (۳۷/۳ درصد) بودند (جدول ۱). کمترین

اباحی‌گری و برنتافتن امر به معروف و نهی از منکر و کم‌فروغ شدن ارزش‌های دینی و سنت‌های فرهنگی تحت عناوین روشنفکری و علم‌باوری، در تعمیق بخشیدن هویت اسلامی-ایرانی و اهمیت مشاور فرهنگی که همه این‌ها در راستای سلامت معنوی دانشگاه و دانشگاہیان بوده است و این مهم را طبق این طرح به اساتید و اعضا محترم هیئت‌علمی اعلان کنیم [۱]. جلیل فتح‌آبادی (۱۳۹۲) در مطالعه‌ای به بررسی میزان نگرش اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌های تهران به فعالیت‌های استادان بر اساس ماده یک آیین‌نامه ارتقاء پرداخته است و در این پژوهش به این نتیجه رسیده است که مجموع اساتید به ضرورت توجه و پرداختن به مسائل فرهنگی اذعان دارند اما در این که این فعالیت‌ها توسط چه کسانی و به چه نحوی انجام شود و چگونگی مورد ارزیابی قرار بگیرد با یکدیگر و با برنامه ریزان امور فرهنگی در آموزش عالی اختلاف نظرهایی دارند، اعضای هیئت علمی فعالیت‌های فرهنگی و تربیتی را نهفته در بطن فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی می‌دانند و به زعم بسیاری از آن‌ها آموزش از تربیت و فعالیت فرهنگی تفکیک‌ناپذیر است [۲]. سید ابراهیم ابراهیمی (۱۳۸۶) در مطالعه‌ای به آسیب‌شناسی مهندسی فرهنگی در دانشگاه پرداخته است، یافته‌های بدست‌آمده این پژوهش به لزوم توجه به فرهنگ، مهندسی فرهنگی، آسیب‌شناسی فرهنگی، زمینه‌ها و مصادیق درونی و بیرونی آن پرداخته است [۳].

اشرف ادهمی و همکاران (۱۳۸۷) در مطالعه‌ای به بررسی تعیین نگرش اساتید دانشگاه علوم پزشکی کرمان نسبت به مشاوره و راهنمایی تحصیلی و نظر آنان درباره مشاوره و راهنمایی دانشجویان و نظرات آنان نسبت به وظایف اساتید مشاور پرداخته است در این مطالعه توصیفی - مقطعی تعداد ۱۶۴ عضو هیئت علمی از طریق پرسش‌نامه مورد بررسی قرار گرفته که در مقایسه میانگین نگرش با متغیر مرتبه علمی و آگاهی از وظایف استادان، تفاوت معناداری مشاهده گردیده است [۴].

شیماسام و همکاران (۱۳۹۰) در مطالعه‌ای به بررسی نگرش اساتید مشاور نسبت به مشاوره تحصیلی و وظایف مشاور در دانشکده دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل پرداخته، که پژوهشگر آن به این نتیجه رسیده است که علی‌رغم نگرش مثبت اساتید نسبت به وظایف استاد مشاوریشان، اما دیدگاه مطلوبی نسبت به عملکردشان ندارند [۵].

روش کار

این پژوهش کمی از نوع تحلیل محتوا با شرکت ۱۱۰ نفر از استادان و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان انجام شد. روش تحقیق در این مطالعه، پیمایشی با استفاده از پرسش‌نامه کتبی و به صورت خودگزارش‌دهی بوده است. حجم جامعه آماری، ۴۳۵ نفر از اساتید هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان بودند

جدول ۱. توزیع فراوانی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان برحسب دانشکده

نام دانشکده	فراوانی	درصد
پزشکی	۴۱	۳/۳۷
دندان پزشکی	۱۴	۷/۱۲
پیراپزشکی	۱۱	۱۰/۰
بهداشت	۹	۸/۲
داروسازی	۹	۸/۲
پرستاری و مامایی	۹	۸/۲
توانبخشی	۵	۴/۵
سایر	۱۲	۹/۱۰
تعداد کل	۱۱۰	۱۰۰

جدول ۲. بررسی توزیع فراوانی و میانگین پاسخ اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان به سؤالات آگاهی سنجی

سؤالات آگاهی سنجی	میانگین				
	فراوانی (درصد)	فراوانی (درصد)	فراوانی (درصد)	فراوانی (درصد)	فراوانی (درصد)
۱- تا چه حد با قوانین و مقررات فرهنگی دانشگاه آشنا هستید؟	۲(۱/۸)	۲۶(۲۳/۶)	۱۲(۱۰/۹)	۵۶(۵۰/۹)	۱۳(۱۱/۸)
۲- تا چه حد به قوانین و مقررات فرهنگی دانشگاه عمل می کنید؟	۰(۰)	۴(۳/۶)	۱۴(۱۲/۷)	۶۳(۵۷/۳)	۲۸(۲۵/۵)
۳- تا چه حد با آیین نامه اخلاق حرفه ای آشنا هستید؟	۰(۰)	۱۹(۱۷/۳)	۱۴(۱۲/۷)	۵۵(۵۰)	۲۱(۱۹/۱)
۴- تا چه حد به آیین نامه های اخلاق حرفه ای عمل می کنید؟	۰(۰)	۴(۳/۶)	۱۹(۱۷/۳)	۵۴(۴۹/۱)	۳۲(۲۹/۱)
۵- تا چه حد با آیین نامه پوشش آشنا هستید؟	۰(۰)	۸(۷/۳)	۹(۸/۲)	۵۸(۵۲/۷)	۳۳(۳۰)
۶- تا چه حد به آیین نامه پوشش عمل می کنید؟	۰(۰)	۲(۱/۸)	۵(۴/۵)	۵۴(۴۹/۱)	۴۹(۴۴/۵)
۷- تا چه حد با مراسمات عبادی و فرهنگی (نماز جماعت، مراسمات مذهبی، اعیاد و عزاداری ها) دانشگاه آشنا هستید؟	۳(۲/۷)	۹(۸/۲)	۱۰(۹/۱)	۶۰(۵۴/۵)	۲۶(۲۳/۶)
۸- تا چه حد در مراسمات عبادی و فرهنگی دانشگاه شرکت می کنید؟	۲(۱/۸)	۲۲(۲۰)	۱۵(۱۳/۶)	۵۳(۴۸/۲)	۱۴(۱۲/۷)
۹- تا چه حد با سند اسلامی شدن دانشگاه آشنا هستید؟	۷(۶/۴)	۳۹(۳۵/۵)	۲۷(۲۴/۵)	۲۸(۲۵/۵)	۸(۷/۳)
۱۰- تا چه حد به سند اسلامی شدن دانشگاه عمل می کنید؟	۴(۳/۶)	۱۴(۱۲/۷)	۴۷(۴۲/۷)	۳۵(۳۱/۵)	۹(۸/۲)
۱۱- تا چه حد با آیین نامه موسیقایی مراکز آموزش عالی آشنا هستید؟	۱۸(۱۶/۴)	۴۹(۴۴/۵)	۲۸(۲۵/۵)	۹(۸/۲)	۳(۲/۷)
۱۲- تا چه حد با کتب فرهنگی آشنایی دارید؟	۵(۴/۵)	۳۱(۲۸/۲)	۲۷(۲۴/۵)	۴۰(۳۶/۴)	۶(۵/۵)
۱۳- تا چه اندازه به مطالعه کتب فرهنگی می پردازید؟	۲(۱/۸)	۴۲(۳۸/۲)	۲۱(۱۹/۱)	۳۶(۳۲/۷)	۸(۷/۳)
۱۴- تا چه حد با رسانه های فرهنگی (سایت، شبکه های ماهواره، شبکه های اجتماعی، رسانه های مکتوب) آشنا هستید؟	۴(۳/۶)	۴(۳/۶)	۲۵(۲۲/۷)	۴۰(۳۶/۴)	۶(۵/۵)
۱۵- تا چه حد به رسانه های فرهنگی (سایت، شبکه های ماهواره، شبکه های اجتماعی، رسانه های مکتوب) مراجعه می کنید؟	۱۲(۱۰/۹)	۴۰(۳۶/۴)	۲۵(۲۲/۷)	۲۷(۲۴/۵)	۳(۲/۷)
۱۶- نقش اساتید در فرهنگ و فرهنگ سازی جامعه متمدن اسلامی-ایرانی تا چه حد است؟	۰(۰)	۲(۱/۸)	۸(۷/۳)	۵۸(۵۲/۷)	۴۲(۳۸/۲)
۱۷- نقش اساتید مشاور فرهنگی را تا چه حد لازم می دانید؟	۰(۰)	۲(۱/۸)	۱۳(۱۱/۸)	۵۴(۴۹/۱)	۳۸(۳۴/۵)
۱۸- اعضای هیئت علمی تا چه حد به وظایف فرهنگی خود (در راستای وظایف ۷ گانه هیئت علمی) آشنا هستند؟	۴(۳/۶)	۲۸(۲۵/۵)	۳۷(۳۳/۶)	۳۰(۲۷/۳)	۱۱(۱۰)

(۷۰ درصد) بودند. بقیه افراد مجرد با فراوانی ۱۹ نفر (۱۷/۳ درصد) بودند و میانگین سنی آنان $39/66 \pm 8/78$ سال بود. از نظر گروه آموزشی، علوم پایه با تعداد ۶۴ نفر (۵۸/۲ درصد) و علوم بالینی با ۳۱ نفر (۲۸/۲ درصد) بودند. بقیه افراد نیز اعلام

تعداد مربوط به دانشکده توانبخشی با فراوانی ۵ نفر (۴/۵ درصد) بودند. همچنین، بیشتر افراد عضو هیئت علمی، مرد با فراوانی ۵۶ نفر (۵۰/۹ درصد) و بقیه اعضای هیئت علمی، زن با فراوانی ۴۴ نفر (۴۰ درصد) بودند. بیشتر اعضای هیئت علمی، متأهل با فراوانی ۷۷ نفر

سؤال «آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای در بهبود وضعیت فرهنگی دانشگاه ضروری است» و گزینه نظری ندارم، در سؤال «اجرای آیین‌نامه موسیقیایی مراکز آموزش عالی دانشگاه را در دانشگاه مطلوب می‌دانم» با فراوانی ۶۱ (۵۵/۵ درصد) بیشترین فراوانی و گزینه خیلی کم در سؤالات «اجرای قوانین و مقررات دانشگاه مطلوب است»، «آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای در بهبود وضعیت فرهنگی دانشگاه ضروری است»، «اجرای آیین‌نامه موسیقیایی مراکز آموزش عالی دانشگاه را در دانشگاه مطلوب می‌دانم»، «سند اسلامی شدن دانشگاه‌ها در بهبود وضعیت فرهنگی دانشگاه مطلوب است»، «انجام فعالیت‌های فرهنگی دانشگاه را مطابق سند اسلامی شدن دانشگاه می‌دانم»، «مراسم دینی-عبادی را در دانشگاه مطلوب می‌دانم» و «مراسم فرهنگی را در دانشگاه مطلوب می‌دانم»، با فراوانی صفر، کمترین فراوانی را داشت.

تحلیل داده‌ها

وضعیت آگاهی و نگرش اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان

متغیر آگاهی با مقدار احتمال ۰/۳۷۴ و متغیر نگرش با احتمال ۰/۹۷۴ بود که وضعیت هریک از آن‌ها قابل قبول است. با توجه به نتایج جدول ۴، بیشترین میزان آگاهی مربوط به اعضای هیئت‌علمی دانشکده پرستاری و مامایی (۱۰/۰۱±۶۹/۸۹) و کمترین آگاهی مربوط به اعضای هیئت‌علمی دانشکده دندان‌پزشکی (۵۷/۱۴±۸/۰۳) بود. نتایج تحلیل واریانس نشان داد بین آگاهی دانشکده و اعضای هیئت‌علمی ارتباط معناداری وجود دارد ($P < 0.05$). همچنین بیشترین میزان نگرش مربوط به اعضای هیئت‌علمی دانشکده بهداشت (۶۸/۷۵±۷/۸۴) و کمترین میزان نگرش مربوط به اعضای هیئت‌علمی دانشکده دندان‌پزشکی (۵۶/۶۴±۸/۴۶) بود. نتایج تحلیل واریانس نشان داد بین نگرش دانشکده و اعضای هیئت‌علمی ارتباط معناداری وجود دارد ($P < 0.05$).

بررسی ارتباط بین میزان آگاهی و نگرش اساتید نسبت به وظایف فرهنگی و گروه آموزشی

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت‌علمی گروه آموزشی علوم پایه بیشتر از گروه آموزشی علوم بالینی است. به‌طوری‌که میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت‌علمی گروه آموزشی علوم پایه (۱۰/۲۹±۶۴/۳۷) و میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت‌علمی گروه آموزشی علوم پایه (۵۹/۲۹±۷/۶۹) است. همچنین نتایج آزمون تی مستقل نشان داد بین آگاهی اعضای هیئت‌علمی و گروه آموزشی ارتباط معناداری وجود دارد ($P < 0.05$). همچنین میزان نگرش اعضای هیئت‌علمی گروه آموزشی علوم پایه بیشتر از گروه آموزشی علوم بالینی است.

نکردند. با توجه به این نتیجه، بیشتر افراد عضو هیئت‌علمی، عضو گروه آموزشی علوم پایه و مابقی عضو گروه آموزشی علوم بالینی بودند. میانگین آگاهی و نگرش اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان به‌ترتیب ۶۲/۴۶±۹/۷۳ و ۶۱/۵۳±۱۰/۲۰ بود.

جدول ۲ توزیع فراوانی و میانگین پاسخ اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان را به سؤالات آگاهی‌سنجی نشان می‌دهد. با توجه به نتایج جدول ۲، سؤال «تا چه حد به آیین‌نامه پوشش عمل می‌کنید؟» با میانگین ۴/۳۶، بیشترین میانگین را دارد. در این سؤال، ۲ نفر (۱/۸ درصد) گزینه کم، ۵ نفر (۴/۵ درصد) گزینه نظری ندارم، ۵۴ نفر (۴۹/۱ درصد) گزینه زیاد و ۴۹ نفر (۴۴/۵ درصد) گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. همچنین سؤال «تا چه حد با آیین‌نامه موسیقیایی مراکز آموزش عالی آشنا هستید؟» با میانگین ۲/۳۴، کمترین میانگین را دارد. در این سؤال، ۱۸ نفر (۱۶/۴ درصد) گزینه خیلی کم، ۴۹ نفر (۴۴/۵ درصد) گزینه کم، ۲۸ نفر (۲۵/۵ درصد) گزینه نظری ندارم، ۹ نفر (۸/۲ درصد) گزینه زیاد و ۳ نفر (۲/۷ درصد) گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. در پاسخ‌های داده‌شده به این پرسش‌نامه، گزینه زیاد در سؤال «تا چه حد به قوانین و مقررات فرهنگی دانشگاه عمل می‌کنید؟» با فراوانی ۶۳ نفر (۵۷/۳ درصد) بیشترین فراوانی و گزینه خیلی کم، در سؤالات «تا چه حد به قوانین و مقررات فرهنگی دانشگاه عمل می‌کنید؟»، «تا چه حد با آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای آشنا هستید؟»، «تا چه حد به آیین‌نامه‌های اخلاق حرفه‌ای عمل می‌کنید؟»، «تا چه حد با آیین‌نامه پوشش آشنا هستید؟»، «تا چه حد به آیین‌نامه پوشش عمل می‌کنید؟»، «نقش اساتید در فرهنگ و فرهنگ‌سازی جامعه متمدن اسلامی-ایرانی تا چه حد است؟» و «نقش اساتید مشاور فرهنگی را تا چه حد لازم می‌دانید؟» با فراوانی صفر، کمترین فراوانی را داشت.

جدول ۳ توزیع فراوانی و میانگین پاسخ اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان را به سؤالات نگرش‌سنجی نشان می‌دهد. با توجه به نتایج جدول ۳، سؤال «آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای در بهبود وضعیت فرهنگی دانشگاه ضروری است.» با میانگین ۴/۱۵، بیشترین میانگین را دارد. در این سؤال، هیچ‌کس گزینه کاملاً مخالفم را انتخاب نکرد. ۵ نفر (۴/۵ درصد) گزینه مخالفم، ۳۳ نفر (۳۰ درصد) گزینه نظری ندارم، ۵۰ نفر (۴۵/۵ درصد) گزینه موافقم و ۲۰ نفر (۱۸/۲ درصد) گزینه کاملاً موافقم را انتخاب کردند. همچنین سؤال «عملکرد رسانه‌های فرهنگی (اعم از شبکه‌های صداوسیما، سایت‌ها و شبکه‌های ماهواره‌ای، شبکه‌های اجتماعی) داخلی را در فرهنگ‌سازی مطلوب می‌دانم.» با میانگین ۳/۰۴، کمترین میانگین را داشت. در این سؤال، ۱۰ نفر (۹/۱ درصد) گزینه کاملاً مخالفم، ۲۲ نفر (۲۰ درصد) گزینه مخالفم، ۳۸ نفر (۳۴/۵ درصد) گزینه نظری ندارم، ۲۸ نفر (۲۵/۵ درصد) گزینه موافقم و ۹ نفر (۸/۲ درصد) گزینه کاملاً موافقم را انتخاب کرده‌اند. در پاسخ‌های داده‌شده به این پرسش‌نامه، گزینه موافقم در

جدول ۳. بررسی توزیع فراوانی و میانگین پاسخ اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان به سؤالات نگرش سنجی

ردیف	سؤالات نگرش سنجی				
	فراوانی (درصد)	فراوانی (درصد)	فراوانی (درصد)	فراوانی (درصد)	فراوانی (درصد)
۱- اجرای قوانین و مقررات دانشگاه مطلوب است.	۰(۰)	۰(۰)	۳۳(۳۰)	۵۰(۴۵/۵)	۲۰(۱۸/۲)
۲- آیین نامه اخلاق حرفه‌ای در بهبود وضعیت فرهنگی دانشگاه ضروری است.	۰(۰)	۳(۲/۷)	۱۱(۱۰)	۶۱(۵۵/۵)	۳۳(۳۰)
۳- اجرای آیین نامه موسیقایی مراکز آموزش عالی دانشگاه را در دانشگاه مطلوب می‌دانم.	۰(۰)	۶(۵/۵)	۶۱(۵۵/۵)	۲۶(۲۳/۶)	۱۴(۱۲/۷)
۴- اجرای آیین نامه اخلاق حرفه‌ای در بهبود وضعیت دانشگاه مطلوب است.	۱(۰/۹)	۲(۱/۸)	۲۲(۲۰)	۵۴(۴۹/۱)	۲۸(۲۵/۵)
۵- سند اسلامی شدن دانشگاه‌ها در بهبود وضعیت فرهنگی دانشگاه مطلوب است.	۰(۰)	۲(۱/۸)	۳۶(۳۲/۷)	۵۱(۴۶/۴)	۱۹(۱۷/۳)
۶- انجام فعالیت‌های فرهنگی دانشگاه را مطابق با سند اسلامی شدن دانشگاه می‌دانم.	۰(۰)	۲(۱/۸)	۴۶(۴۱/۸)	۴۵(۴۰/۹)	۱۴(۱۲/۷)
۷- مراسم دینی-عبادی را در دانشگاه مطلوب می‌دانم.	۰(۰)	۶(۵/۵)	۱۹(۱۷/۳)	۵۶(۵۰/۹)	۲۷(۲۴/۵)
۸- مراسمات فرهنگی را در دانشگاه مطلوب می‌دانم.	۰(۰)	۷(۶/۴)	۲۱(۱۹/۱)	۵۴(۴۹/۱)	۲۶(۲۳/۶)
۹- کیفیت مراسم عبادی-فرهنگی دانشگاه را مطلوب می‌دانم.	۱(۰/۹)	۶(۵/۵)	۲۵(۲۲/۷)	۵۸(۵۲/۷)	۱۹(۱۷/۳)
۱۰- کمیت مراسم عبادی-فرهنگی دانشگاه را مطلوب می‌دانم.	۱(۰/۹)	۹(۸/۲)	۲۷(۲۴/۵)	۵۱(۴۶/۴)	۲۰(۱۸/۲)
۱۱- قوانین و مقررات (ضوابط) پوشش حرفه‌ای را در دانشگاه مطلوب می‌دانم.	۱(۰/۹)	۹(۸/۲)	۲۱(۱۹/۱)	۵۵(۵۰)	۲۰(۱۸/۲)
۱۲- اجرای قوانین و مقررات (ضوابط) پوشش حرفه‌ای را که بر عهده معاونت آموزشی است، موفق می‌دانم.	۵(۴/۵)	۱۶(۱۴/۵)	۳۰(۲۷/۳)	۴۰(۳۶/۴)	۱۷(۱۵/۵)
۱۳- نشر و توزیع رسانه فرهنگی مکتوب اعم از کتب، نشریات را که بر عهده معاونت فرهنگی است، مطلوب می‌دانم.	۱(۰/۹)	۱۶(۱۴/۵)	۳۸(۳۴/۵)	۳۹(۳۵/۵)	۱۵(۱۳/۶)
۱۴- عملکرد رسانه‌های فرهنگی (اعم از شبکه‌های صداوسیما، سایت‌ها و شبکه‌های ماهواره‌ای، شبکه‌های اجتماعی) داخلی را در فرهنگ‌سازی مطلوب می‌دانم.	۱۰(۹/۱)	۲۲(۲۰)	۳۸(۳۴/۵)	۲۸(۲۵/۵)	۹(۸/۲)
۱۵- عملکرد اساتید را در فرهنگ و غرنگ‌سازی جامعه متمدن اسلامی-ایرانی مطلوب ارزیابی می‌کنم.	۲(۱/۸)	۱۹(۱۷/۳)	۳۲(۲۹/۱)	۴۶(۴۱/۸)	۱۰(۹/۱)
۱۶- عملکرد اعضای محترم هیئت علمی را نسبت به وظایف فرهنگی خود موفق می‌دانم.	۱(۰/۹)	۱۹(۱۷/۳)	۳۷(۳۳/۶)	۴۳(۳۹/۱)	۹(۸/۲)
۱۷- عملکرد اساتید مشاور فرهنگی را مطلوب ارزیابی می‌کنم.	۲(۱/۸)	۱۴(۱۲/۷)	۴۰(۳۶/۴)	۴۳(۳۹/۱)	۹(۸/۲)

بررسی ارتباط بین میزان آگاهی و نگرش اساتید نسبت به

وظایف فرهنگی و جنسیت

با توجه به نتایج به دست آمده، میزان آگاهی اعضای هیئت علمی مرد بیشتر از زن است. به طوری که میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت علمی مرد (۶۲/۹۴±۱۰/۵۶) و میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت علمی زن (۶۲/۰۴±۸/۹۰) است. نتایج آزمون تی مستقل

به طوری که میانگین میزان نگرش اعضای هیئت علمی گروه آموزشی علوم پایه (۶۳/۸۴±۱۰/۷۹) و میانگین میزان نگرش اعضای هیئت علمی گروه آموزشی علوم پایه (۵۸/۰۰±۸/۱۸) است. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد بین نگرش اعضای هیئت علمی و گروه آموزشی ارتباط معناداری وجود دارد ($P < 0.05$).

جدول ۴. بررسی ارتباط بین میزان آگاهی و نگرش اساتید نسبت به وظایف فرهنگی و دانشکده

متغیر	نام دانشکده	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون F	مقدار احتمال
آگاهی	پزشکی	۶۲/۶۵	۸/۹۷	۲/۶۲۵	۰/۰۲۲
	دندان‌پزشکی	۵۷/۱۴	۸/۰۳		
	پیراپزشکی	۶۳/۸۲	۸/۰۶		
	بهداشت	۵۹/۰۰	۹/۸۰		
	داروسازی	۶۶/۴۴	۱۰/۰۱		
	پرستاری و مامایی	۶۹/۵۹	۱۱/۹۰		
	توانبخشی	۵۸/۶۰	۶/۶۶		
	سایر	۶۳/۸۱	۸/۹۷		
	پزشکی	۶۱/۲۶	۹/۷۵		
نگرش	دندان‌پزشکی	۵۶/۶۴	۸/۴۶	۲/۴۱۱	۰/۰۳۳
	پیراپزشکی	۵۷/۷۷	۹/۴۷		
	بهداشت	۶۸/۷۵	۷/۸۴		
	داروسازی	۶۷/۲۲	۱۲/۳۶		
	پرستاری و مامایی	۵۹/۸۰	۱۲/۶۱		
	توانبخشی	۵۸/۴۵	۷/۱۹		
	سایر	۶۱/۲۶	۹/۷۵		

دانشکده نسبت به وظایف فرهنگی)، بیشترین میزان آگاهی مربوط به اعضای هیئت‌علمی دانشکده پرستاری و مامایی ($69/14 \pm 10/01$) و کمترین میزان آگاهی مربوط به اعضای هیئت‌علمی دانشکده دندان‌پزشکی ($57/14 \pm 8/03$) است.

نتایج تحلیل واریانس نشان داد بین آگاهی و دانشکده اعضای هیئت‌علمی ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین بیشترین میزان نگرش مربوط به اعضای هیئت‌علمی دانشکده بهداشت ($68/75 \pm 7/84$) و کمترین میزان نگرش مربوط به اعضای هیئت‌علمی دانشکده دندان‌پزشکی ($56/64 \pm 8/46$) است. نتایج تحلیل واریانس نشان داد بین نگرش و دانشکده اعضای هیئت‌علمی ارتباط معناداری وجود دارد. به نظر می‌رسد این ارتباط معنادار ناشی از رشته‌های تحصیلی اساتید و نظری بودن دروس دانشکده پرستاری و مامایی و بهداشت نسبت به دانشکده دندان‌پزشکی باشد که بیشترین واحدهای آن عملی است. پیشنهاد می‌شود برای افزایش سطح آگاهی و نگرش اساتید دانشکده مذکور، دوره‌ها یا کارگاه‌های آموزشی مجزا برگزار شود.

با توجه به نتایج جدول ۴ (تعیین رابطه رشته‌های بالینی و پایه اساتید با میزان آگاهی و نگرش آنان نسبت به وظایف فرهنگی در راستای سلامت معنوی)، میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت‌علمی گروه آموزشی علوم پایه بیشتر از گروه آموزشی علوم بالینی است. به‌طوری‌که میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت‌علمی گروه آموزشی علوم پایه ($64/37 \pm 10/29$) و میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت‌علمی گروه آموزشی علوم بالینی ($59/29 \pm 7/69$) است. همچنین نتایج آزمون تی مستقل نشان داد بین آگاهی اعضای

میزان نگرش اعضای هیئت‌علمی مرد بیشتر از زن است. به‌طوری‌که میانگین میزان نگرش اعضای هیئت‌علمی مرد ($62/89 \pm 9/52$) و میانگین میزان نگرش اعضای هیئت‌علمی زن ($59/46 \pm 10/79$) است. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد بین نگرش اعضای هیئت‌علمی و جنسیت آنان نیز ارتباط معناداری وجود ندارد ($P > 0/05$).

بررسی ارتباط بین میزان آگاهی و نگرش اساتید نسبت به وظایف فرهنگی و وضعیت تأهل

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت‌علمی متأهل ($65/10 \pm 9/72$) و میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت‌علمی مجرد ($61/91 \pm 9/94$) است. نتایج آزمون تی مستقل نشان می‌دهد که بین آگاهی اعضای هیئت‌علمی و وضعیت تأهل آنان ارتباط معناداری وجود ندارد ($P > 0/05$). به‌طوری‌که میانگین میزان نگرش اعضای هیئت‌علمی متأهل ($62/83 \pm 12/02$) و میانگین میزان نگرش اعضای هیئت‌علمی مجرد ($61/26 \pm 9/71$) است. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد بین نگرش اعضای هیئت‌علمی و وضعیت تأهل آنان ارتباط معناداری وجود ندارد ($P > 0/05$). با توجه به نتایج آزمون همبستگی پیرسون، بین آگاهی و نگرش اعضای هیئت‌علمی و سن آنان ارتباط معناداری وجود ندارد ($P > 0/05$).

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج جدول ۴ (میزان آگاهی و نگرش اساتید هر

و نگرش اساتید نسبت به وظایف فرهنگی)، آزمون همبستگی پیرسون بین آگاهی و نگرش اعضای هیئت علمی و سن آنان ارتباط معناداری نشان نداد.

با توجه به اینکه یکی از ۷ وظیفه اعضای هیئت علمی، وظایف فرهنگی است که در سلامت معنوی دانشجویان اهمیت دارد، لذا تبیین و بیان اهمیت موضوع برای همه اساتید ضروری است. لذا موارد ذیل پیشنهاد می‌شود:

- ۱ دعوت از اساتید صاحب نظر از حوزه و دانشگاه در راستای تبیین اهمیت موضوع سلامت معنوی در بین اساتید
- ۲ برگزاری کارگاه‌های آموزشی به منظور ارتقای سطح آگاهی و نگرش اساتید به صورت دانشکده‌ای
- ۳ برگزاری کارگاه‌های آموزشی به منظور ارتقای سطح آگاهی و نگرش اساتید رشته‌های علوم پایه و بالینی به صورت مشترک و همچنین مجزا در مراکز آموزشی و درمانی
- ۴ برگزاری جلسات هم‌اندیشی با محوریت وظایف فرهنگی و سلامت معنوی اساتید

۵ تبیین اهمیت و لزوم انجام مشاوره‌های دینی و فرهنگی توسط اساتید

۶ به برگزار کنندگان ضیافت اندیشه اساتید پیشنهاد شود یک دوره از جلسات ضیافت یا چند جلسه هم‌اندیشی به این موضوع اختصاص یابد.

۷ با توجه به تفاوت نیازها و نوع مشاوره‌ها در بین دانشجویان آقا و خانم، کارگاه‌هایی به صورت مجزا ویژه اساتید خانم و آقا برگزار شود.

تشکر و قدردانی

از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی همدان به سبب حمایت و همکاری قدردانی می‌شود.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند که تضاد منافی در این پژوهش وجود ندارد.

ملاحظات اخلاقی

اطلاعات شخصی افراد بررسی شده به صورت محرمانه نزد پژوهشگر باقی ماند و صرفاً نتایج به صورت گروهی گزارش شد.

سهم نویسندگان

منصور حیدری نویسنده مسول، داود خوش باور هر دو در این پژوهش به طور مساوی سهم می‌باشند.

حمایت مالی

این مقاله از طرح پژوهشی تحت حمایت دانشگاه علوم پزشکی همدان استخراج گردیده است.

هیئت علمی و گروه آموزشی ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین میزان نگرش اعضای هیئت علمی گروه آموزشی علوم پایه بیشتر از گروه آموزشی علوم بالینی است. به طوری که میانگین میزان نگرش اعضای هیئت علمی گروه آموزشی علوم پایه (۶۳/۸۴±۱۰/۷۹) و میانگین میزان نگرش اعضای هیئت علمی گروه آموزشی علوم پایه (۵۸/۰۰±۸/۱۸) است. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد بین نگرش اعضای هیئت علمی و گروه آموزشی ارتباط معناداری وجود دارد. به نظر می‌رسد این ارتباط معنادار ناشی آموزشی و نظری بودن بیشتر رشته‌های علوم پایه و همچنین فرصت کافی این اساتید پیرامون وظایف فرهنگی‌شان نسبت به اساتید رشته‌های علوم بالینی باشد که بیشتر درمانی است و دغدغه درمانی آنان نسبت به دغدغه‌های فرهنگی و دینی بیشتر است. لذا پیشنهاد می‌شود ضمن بیان اهمیت وظایف فرهنگی اساتید نسبت به دانشجویان، به منظور افزایش سطح آگاهی و نگرش اساتید بالینی، کارگاه‌های هم‌اندیشی در مراکز درمانی برگزار شود.

با توجه به نتایج جدول ۴ (بررسی ارتباط جنسیت و میزان آگاهی و نگرش اساتید نسبت به وظایف فرهنگی)، اگرچه میزان آگاهی اعضای هیئت علمی مرد بیشتر از زن است، اختلاف چندانی وجود ندارد، به طوری که میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت علمی مرد (۶۲/۹۴±۱۰/۵۶) و میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت علمی زن (۶۲/۰۴±۸/۹۰) است.

نتایج آزمون تی مستقل نشان داد بین آگاهی اعضای هیئت علمی و جنسیت آنان ارتباط معناداری وجود ندارد. همچنین با توجه به نتایج جدول ۴، میزان نگرش اعضای هیئت علمی مرد بیشتر از زن است. به طوری که میانگین میزان نگرش اعضای هیئت علمی مرد (۶۲/۸۹±۹/۵۲) و میانگین میزان نگرش اعضای هیئت علمی زن (۵۹/۴۶±۱۰/۷۹) است. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد بین نگرش اعضای هیئت علمی و جنسیت آنان نیز ارتباط معناداری وجود ندارد.

با توجه به نتایج جدول ۴ (بررسی ارتباط وضعیت تأهل و میزان آگاهی و نگرش اساتید نسبت به وظایف فرهنگی)، میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت علمی متأهل (۶۵/۱۰±۹/۷۲) و میانگین میزان آگاهی اعضای هیئت علمی مجرد (۶۱/۹۱±۹/۹۴) است. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد بین آگاهی اعضای هیئت علمی و وضعیت تأهل آنان ارتباط معناداری وجود ندارد. همچنین با توجه به نتایج جدول مذکور، میانگین میزان نگرش اعضای هیئت علمی متأهل (۶۲/۸۳±۱۲/۰۲) و میانگین میزان نگرش اعضای هیئت علمی مجرد (۶۱/۲۶±۹/۷۱) است. نتایج آزمون تی مستقل نشان می‌دهد بین نگرش اعضای هیئت علمی و وضعیت تأهل آنان نیز ارتباط معناداری وجود ندارد.

با توجه به نتایج جدول ۴ (بررسی ارتباط سن و میزان آگاهی

REFERENCES

1. Behrouz Lek G. Scientific-Promotional Quarterly of Islamic University; 2016.
2. Fathabadi J. Attitudes of faculty members of Tehran universities towards the cultural activities of professors

- based on the first article of the promotion regulations. *ICRQ*. 2014;**7**(2):97-116.
3. Ebrahimi E. Cultural pathology in university, quarterly. *Daneshgah-E-Eslami*. 2008;**36**(11):1-25.
 4. Adhami A, Nouhi E, Mohammadalizadeh S, Jalili Z, Fattahi Z. Faculty members' attitude toward academic advising and counseling and their viewpoints about counseling duties. *IJME*. 2008;**8**(1):7-14.
 5. Sum Sh, Seifi S, Ehsani M, Pourghasem M. Academic counselors' attitude toward university counseling and counselors' duties Babol dental school. *Educ Strategy Med Sci*. 2012;**5**(2):83-8.